

Schip in het geheugen gegrift

Cisca de Ruiter (r) schreef een boek over de geschiedenis van de Ora et Labora (op de achtergrond). Naast de auteur zit bewoonster Aria van der Meulen.

FOTO ANGELIEK DE JONGE

De Ora et Labora in de jaren '20 bij Giethoorn.

FOTO UIT COLLECTIE VAN EDDIE HEUKELS

UTRECHT

Het scheelde niet veel of Utrechts beroemdste woonboot Ora et Labora (Latijns voor bid en werk) was geëindigd in de hoogovens. Een wonder redde haar.

DIANE HOEKSTRA

Het wedervaren van het schip is door Cisca de Ruiter, organisatie-medewerker van de Museumwerf in Vreeswijk, beschreven in het boek Ora et Labora - van stoomboot tot woonboot.

Niet zelden wordt er bij Aria van der Meulen (24) en Kevin Wouters (26) in de Utrechtse Veilinghaven op de deur geklopt. Of ze misschien even bij hen binnen mogen kijken. „Meestal willen bezoekers - vaak oude bewoners van Lombok - de uitstekende

stoompijp en de salonachtige ramen van dichtbij bekijken," zegt Van der Meulen. „We laten ze altijd even binnen."

Het karakteristieke vertoon van het oude woonschip staat in het geheugen gegrift van talloze Utrechters als onderdeel van het oude beeld van Lombok, waar het sinds de jaren '30 tot 2008 langs de Leidsekade heeft gelegen. „Daar speelde het een belangrijke rol in de levens van velen en zijn er kinderen aan boord geboren," vertelt De Ruiter, die (zelf ook woonbootbewoner) gefascineerd is door woonschepen.

Pakketboot

Wat waarschijnlijk veel minder Utrechters weten is dat de Ora et Labora, vóórdat het naar Utrecht kwam, begonnen is als platte pakketboot met stoommachine voor de firma Stoombootdiensten Joh. Heukels in Zwolle. „De boot gaat in 1903 voor het eerst te water," vertelt De Ruiter. „Omdat met vrachtvervoer waarschijnlijk niet genoeg werd verdiend, is het stoomschip voorzien van een opbouw. Als salonboot kwam ze terecht in de passagiersvaart waar Heukels haar inzet op een zomerdienst op Giethoorn." Zodoende bracht de Ora et Labora de toeristenstroom naar de pittoreske plaats op gang.

Het schip kreeg volgens De Ruiter dan ook grote bekendheid als de De Boot van Heukels of De Zwolsche Boot. „Maar als gevolg van de economische crisis raakte het schip uit de vaart. In 1934 kwam de Ora et Labora als woonboot terecht aan de Leidsekade in Utrecht, waar ze vergroeid raakte met de stad."

Maar een fraai uiterlijk en een rijke historie vormen geen garantie bieden voor een goede toekomst. „Na jaren van vaste bewoning

werd ze afgedankt en zonder ligplaats te koop gezet. Dit leidde tot een schokgolf. De buurt kwam in opstand en de politiek bemoeide zich er in positieve zin mee."

Er doet zich toch een wonder voor. Stella van der Meulen, opgegroeid met het schip in haar buurt, en haar man Gert zijn in de ban geraakt van de boot en willen haar redden. Alleen krijgen zij geen zicht op een ligplaats van de gemeente. „Wel was er een mogelijkheid om het schip in de Veilinghaven te leggen dat toen werd ingericht als historische haven," vertelt De Ruiter.

Maar om uiteindelijk in het rustige vaarwater van deze haven terecht te komen, moest de boot eerst een rigoureuze verbouwing ondergaan om aan de ligplaatsvoorwaarden te voldoen. „De boot moest haar oude beeld van vijftig jaar geleden terugkrijgen. Het is wel jammer dat, omwille van de ligplaats, in één klap oude sporen van de boot zijn weggepoetst," zegt De Ruiter

Vrij

De Ora et Labora heeft inmiddels haar roerige jaren van zich af geschud. In de Veilinghaven wordt de boot nu bewoond door de dochter van de eigenaar - Aria - met haar vriend Kevin. „We genieten hier elke dag," vertelt ze. „Het geeft een vrij gevoel om te wonen op een schip. Het is niet groot, maar als het in de zomer mooi weer is spring je zo overboord en kun je daarna in het zonnetje een boekje lezen."

Zelfs de Sint verkiest de laatste jaren het schip als vervoermiddel naar het oude schippersdorp Vreeswijk. „M'n broer is dan schipper en ik doe altijd mee als zwarte piet," zegt Aria.